

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıda yazılı olarak yer alan “**2021 Orman Yangınları**” ile ilgili sorularımın Tarım ve Orman Bakanı Sn. Dr. Bekir Pakdemirli tarafından, Anayasa’nın 98. ve TBMM İçtüzüğü’nün 99. maddeleri gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını saygıyla dilerim. 24/08/2021

Prof. Dr. Kamil Okyay SINDIR**İzmir Milletvekili**

Ülkemiz, özellikle 27 Temmuz 2021 tarihinden başlayan süreçte, yaklaşık 16 gün boyunca Antalya, Muğla, Mersin başta olmak üzere, 54 ayrı ilimizde 300’e yakın orman yangınıyla karşı karşıya kalmıştır. Yangınların büyük bir çoğunluğu kontrol altına alınmış olsa da, kaybettiğimiz orman varlığımızı tekrar geri kazanmak yıllar sürecektir. Onbinlerce hektarlık ormanımızın yok olması, ülkemizin ekosistemi, biyolojik çeşitliliği ve ekonomisine büyük bir darbe vuracaktır. Bu yangınlar sonucunda sadece ağaçlar değil, ekosistemde yaşayan hayvan ve bitkilerin yanı sıra birçok endemik tür de yok olmaktadır.

Geçtiğimiz onlarca yıl göstermektedir ki, bulunduğumuz iklim kuşağı orman varlığımızı açısından hep tehdit oluşturmaktadır. Özellikle son yıllarda küresel ısınma sonucu iklim değişikliklerinin etkisi ile bu tehdit daha da artmış ve tehlikeli hale gelmiş durumdadır. Bilimsel veriler bu kadar ortada iken ve teknolojik gelişmeler, simülasyon sistemleri dünyada yaygın olarak kullanılırken, ülkemiz çıkacak yangınları öngörememiş ve engellemek için gerekli adımları atamamıştır. Bu durum halkımızı, maddi ve manevi çok yaralamıştır.

Küresel ısınmanın olumsuz etkileri başta ormanlarımız olmak üzere, ülkemizde her geçen gün daha da hissedilmektedir. Orman yangınlarının çıkması engellenemediği gibi, yangın çıktıktan sonra ilk müdahale ve sonrasında atılacak adımlarla ilgili de yeterli koordinasyonun sağlanamadığı gözlemlenmiştir. Bu nedenle yangınların yayılma alanı genişlemiştir. Tüm bu yetersiz uygulamalara ilaveten, yangınları söndürmek için gerekli ve yeterli araç ve gereç kullanılamamıştır. İki haftayı aşan bir sürede yangınların sürmesinin asıl sebebinin bu yanlış ve eksik uygulamalar olduğu düşünülmektedir.

Yangınların çıkmasının önüne geçilmesi için gerekli adımların ne düzeyde atıldığı, yangınlar çıktığında kontrol altına alınması için neler yapılması gerektiği, söndürülmesi için gerekli uygulamaların neden yapılamadığı, yüz yılı aşkın yangın söndürme tecrübesine sahip Orman Genel Müdürlüğü’nüzün hangi nedenlerle ve nasıl yetersiz kaldığını, yangın sonrası yapılacaklarla ilgili endişelerin giderilmesi adına, aşağıda yer alan sorularımın yanıtlanmasını saygıyla dilerim;

1. 2021 yılı için yangın eylem ve hareket planınız var mıdır? Bu planın ayrıntıları nelerdir?
2. 2021 yılının başlangıcından bugüne bakanlığınız, yangınların önlenmesi için uzaktan algılama, uydu sistemleri, meteorolojik verilerin takibi, analizi ve yorumlanması ile ilgili olarak ne gibi çalışmalar ve projeler yürütmüştür

49625

3. OGM tarafından 2020 yılında, genel bütçe ödeneğinden 3.7 milyar TL, özel gelirlerinden 3.9 milyar TL, döner sermaye gelirlerinden 6.6 milyar TL olmak üzere yapılan toplam 13.7 milyar TL harcamanın, alan ve işgücü kaynaklarının kullanımında verimliliğe yönelik herhangi bir araştırma yapılmış mıdır?
4. OGM personelinin, Bölge Müdürlükleri, İşletme Müdürlükleri ve İşletme Şefliklerine dağıtımında bölgelerin yangın riski, yangın önleme ve söndürme çalışmalarında etkinlik kriterleri dikkate alınmış mıdır?
5. En son 31.10.2019 tarihinde değişikliğe uğratılan “Orman Genel Müdürlüğü Personelinin Atama ve Yer Değiştirme Esaslarına İlişkin Yönetmelik” uyarınca Orman Genel Müdürlüğü merkez ve taşra teşkilatında yer alan Şube Müdürü, Etüd Proje Başmühendisliklerinde ve Araştırma Enstitü Müdürlüklerinde görev yapan Başmühendisler, Müdür, Müdür yardımcısı, Şef (Teknik) görevini yürüten personel, Mühendis, Mimar ve Sayman görevlerindeki personelden 2020 ve 2021 yılında gerçekleştirilmiş bulunan zorunlu yer değiştirmeye tabi tutulanların görev değişiklikleri ile birlikte listesi nedir?
6. Orman yangınlarının ağırlıkla daha az yıkımla söndürülmesi amacıyla yapıldığı öne sürülen “Yanan Alanların Rehabilitasyonu ve Yangına Dirençli Ormanlar Tesisi Projeleri (YARDOP) kapsamında yangına duyarlı bölgelerdeki orman ekosistemlerinde binlerce kilometre uzunluğunda açılan şeritler yangınları önlemede ne derecede yararlı olmuşlardır?
7. OGM’nin belirlemelerine göre ülkemizde orman yangınlarının; %46,8’i ihmal, %9,4’ü kaza, %11’i doğal ve %24,7’si de bilinmeyen nedenlerle çıkıyor. Başta kasıt olmak üzere ihmal, kaza, doğal nedenlerinin açılımı nedir; özellikle de nedeni belirlenemeyen yangınların nedenleri çok boyutlu olarak belirlenip, bunların önlenmesine yönelik önlemler geliştirilmiş ve yaşama geçirilmiş midir?
8. Ege ve Akdeniz Bölgelerinin kıyısız yörelerindeki yerleşmelerin, kara yollarının yakın çevresindeki orman ekosistemlerinde kolay yanıcı diri ve ölü bitki örtüsü ile ağaçların kurumuş dalların yangın çıkma olasılığını büyük ölçüde artırdığı biliniyor. Bu durumun özellikle sık dikimlerle oluşturulmuş ve 30-40 yaşlarına gelmiş orman ekosistemlerinde görece daha yoğun yaşandığı da bilinen bir başka gerçek. Bu yangıncıları temizlik çalışmaları yapılmış mıdır veya bu çalışmalar neden yaygınlaştırılmıyor?
9. İzmir’deki Orman Yangınları İşçi Eğitim Merkezi Müdürlüğü’nün tam donanımlı tesisleri neden İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Orman Fakültesi’ne devredilmiştir? Bölgede orman yangınları işçileri için başka bir eğitim merkezi oluşturulmuş mudur? Bu eğitimler nerede verilmektedir?
10. “Devlet ormanı” sayılan yerlerde binlerce madencilik, enerji, turizm vb tesis için yer tahsis edilmiştir. Bu tesislerin orman yangınlarını önleme amaçlı donanımları, önlemleri yeterli midir; yeterli olup olmadığı düzenli olarak denetlenmekte midir; yeterince önlem alınmadığı gerekçesiyle bugüne değin bu gibi kaç tesise yaptırım uygulanmıştır?
11. OGM “devlet ormanı” sayılan yerlerdeki orman ekosistemlerinde kesilmesine karar verilen ağaçları dikili durumdayken ihaleyle ya da tahsisli olarak satmakta, bu uygulamayı giderek de yaygınlaştırmaktadır. Bu nedenle bir yandan orman yolları büyük taşıyıcıların kullanabileceği gibi genişletilmekte bir yandan da bu yerlere giriş çıkışlar orman ekosistemleri içindeki hareketliliği artırmaktadır. OGM, orman ekosistemlerindeki bu hareketliliği nasıl ve ne denli denetleyebilmektedir? Söz konusu hareketliliğin yangın riskini artırabileceği düşünülmemekte midir?
12. OGM, 2000’li yıllara değin orman ekosistemlerinde yılda 7,5 milyon m3 endüstriyel hammadde odun hasat edip kendi depolarından satıyordu. Ancak bu miktar özellikle

4ab25

2000'den sonra düzenli olarak hızla artırılmış, 2020 yılında %30,2'lik bir artışla 24,8 milyon m³'e çıkarılmıştır. OGM'nin tümüyle daha çok dışsatıma yönelik üretim yapma çabasındaki odun kökenli ürün sanayilerine daha ucuz hammadde sağlama amacının ürünü olan bu yönelimi orman ekosistemlerinin başta yangın olmak üzere her türlü tehlikeye karşı korunmasını güçleştirmiyor mu?

13. OGM, 1990'lı yıllardan beri "devlet ormanı" sayılan yerlerdeki "verimsiz" saydığı orman ekosistemleri ile maki ekosistemlerinin yerinde gerçek ve tüzel kişilerin özel ormanları gibi yararlanabilecekleri ağaçlandırmalar yapmasına izin vermektedir. 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 57. Maddesine dayanılarak yapılan bu uygulama Anayasanın 169. Maddesine aykırıdır. Kaldı ki bu ağaçlandırmalar daha çok Ege ve Akdeniz Bölgelerindeki orman ve maki ekosistemleri içinde, çoğunlukla da zeytin, kestane, ceviz, badem vb meyveli ağaç ve ağaççık türleriyle yapılmaktadır. 2020 sonuna değin 142,3 bin hektara ulaşan bu çalışmalar, çevrelerindeki orman ekosistemlerinde başta yangınlar olmak üzere çeşitli olumsuzluklara yol açmıyor mu?
14. 2021 yılında geride kalan sürede yangınlara müdahale ve söndürmek için kaç uçak ve helikopter kiralanmıştır? Bunların bedelleri ve çalışma süreleri ne kadardır?
15. Yangın söndürme uçağı kiralamalarında sözleşme şartları nelerdir?
16. Tük Hava Kurumu envanterinde bulunan yangın söndürme uçakları neden sözleşme kapsamı dışında tutulmuştur?
17. Kiralamak yerine diğer bir çok komşumuz ve aynı coğrafyada yer alan ülkeler gibi, devletimizin OGM nezdinde kendi envanterinde "yangın söndürme uçağı" satın alma ve yangına duyarlı ve riskli bölgelerde bulundurma planları var mıdır? Var ise bu uçakların kapasite, bölge ve sayıları nedir?
18. Yangına duyarlı/riskli bölgelerde yeteri sayıda ve kapasitede "yangın söndürme uçağı veya helikopteri" bulundurulabilseydi son yaşanan yangınlarda yitirdiğimiz 140 bin hektara yakın orman alanımızın ne kadarını yangından koruyabilir ve kurtarabilirdik?
19. Yangınlardan zarar gören, yok olan orman ekosistemlerimizi yeniden canlandırabilmek için bundan sonra yapmayı planladığınız çalışmalar nelerdir?